

SCENARIUSZ 5 z 10

PODRÓŻ PO ŚWIECIE WARTOŚCI

NEPAL

Odwaga



KARTA SCENARIUSZA



CEL GŁÓWNY

Zwrócenie uwagi uczniów na to, czym jest odwaga.

CELE SZCZEGÓŁOWE

Uczeń:

- definiuje odwagę;
- wyjaśnia, na czym polega odwaga (jest wewnętrzną siłą, świadomością konsekwencji podejmowanych decyzji i działań, umiejętnością ich przyjęcia);
- wyjaśnia, że odwaga ma różne oblicza, np. polega na przezwycięzeniu strachu, by osiągnąć ważny cel, na przyznaniu się do błędu, na obronie własnych racji, wyrażaniu własnego zdania.

REALIZOWANE PUNKTY PODSTAWY PROGRAMOWEJ

I. 1.1), 1.2), 1.3), 1.5); 2.2), 2.3), 2.7)

III. 1.4), 1.9), 1.10)

IV. 3.3)

V. 2.1), 2.3)

VI. 1.1)

ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- [list od Abhayi z Nepalu](#) (do wydrukowania w 1 egz.);
- [zdjęcia z Nepalu](#) (do wydrukowania w wersji kolorowej w formacie A4);
- [szablon „Medal za odwagę”](#) (do wydrukowania kilka sztuk do wyboru dla uczniów);
- [karta pracy „To było naprawdę odważne!”](#) (do wydrukowania dla każdego ucznia);
- duża mapa świata lub globus;
- koperta formatu A4;
- materiały plastyczne do ozdobienia medali i wykonania komiksu.

PRZYGOTOWANIE DO ZAJĘĆ

Przed zajęciami wydrukuj list od Abhayi oraz zdjęcia z Nepalu i włóż je do koperty zaadresowanej do uczniów.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

WYRUSZAMY W PODRÓŻ – ROZPOCZĘCIE ZAJĘĆ

Powitaj uczniów, zaproś ich do przygotowania teczek-walizek i wyruszenia w drogę. Niech swobodnie poruszają się po sali w dowolnym tempie.

Poproś, by zajęli miejsca i zapytaj:

- Czy pamiętacie, jaki jest cel naszej podróży?
- O czym pisała w liście Maame z Ghany?
- O czym pisał i co pokazywał w filmie Samuel z Kenii?
- O jakiej wartości opowiedziała wam Lineo z Lesotho?

Wprowadź temat zajęć i wskaż na mapie świata Nepal. Poproś uczniów, by odszukali to państwo na mapach, które mają w teczkach-walizkach, i je oznaczyli.

- Dzisiaj przenosimy się na inny kontynent – do Azji. Podczas poprzedniej naszej podróży byliśmy w królestwie Lesotho, które położone jest ponad 1000 m n.p.m. A dziś nasze poszukiwania tego, co w życiu ważne, zaprowadziły nas do Nepalu, kraju, którego większość powierzchni znajduje się jeszcze wyżej niż Lesotho, w łańcuchu górskim Himalajów. Na granicy tego państwa z Chinami wznosi się najwyższy na świecie górski szczyt, o którym może już słyszeliście, czyli Mount Everest. Jego najwyższy punkt leży na wysokości 8848 m n.p.m. Alpinisci i turyści z całego świata przyjeżdżają do Nepalu, żeby zobaczyć najwyższą górę na świecie i spróbować na nią wejść. Właśnie w Nepalu, w mieście Pokhara, mieszka Abhaya, dziesięciolatka, która napisała do was list o tym, co dla niej jest najważniejsze.

CZYM JEST ODWAGA NA CO DZIEŃ? – ZAPOZNANIE SIĘ Z TREŚCIĄ LISTU Z NEPALU

Wyjmij list od Abhaya z koperty i odczytaj. Jeśli masz taką możliwość, w czasie odczytywania pokazuj uczniom od razu większe wydruki zdjęć.

Drodzy Uczniowie klasy...! [wypełnij nazwę klasy]

”

Cieszę się, że dotarliście do Nepalu, szukając odpowiedzi na pytanie, co jest w życiu ważne. To bardzo istotne pytanie, a odpowiedź trudna, jak wejście na szczyt Mount Everestu! Myślę jednak, że znalezienie odpowiedzi jest możliwe, tak samo jak da się wejść na ten najwyższy szczyt, tylko trzeba się do tego bardzo dobrze przygotować.

Mam na imię Abhaya, mam dziesięć lat i mieszkam w Pokharze, mieście położonym w samym środku Nepalu, skąd pięknie widać zaśnieżone szczyty górskie. Moi rodzice nie są bogaci. Kiedy nadszedł czas, żebym zaczęła naukę, powiedzieli mi, że nie mają pieniędzy, aby posłać mnie do szkoły. Na szkołę i podręczniki dla moich braci im wystarczyło, nawet dla tego młodszego. Na zdjęciu, które załączam do listu mój młodszy brat uczy się angielskiego.

”

Przerwij czytanie i pokaż uczniom zdjęcie, na którym widać zeszyt do języka angielskiego.



Wróć do czytania listu.

Moi bracia uczą się w szkole, a ja miałam uczyć się, jak dbać o dom. Bardzo mnie to zasmuciło i zdenerwowało, przecież to takie niesprawiedliwe! Wiedziałam jednak, że wiele moich koleżanek z okolicy jest w podobnej sytuacji. Chłopcy mają pierwszeństwo, żeby pójść do szkoły, a dziewczynki zostają w domu. Nie ma nic złego w pomaganiu мамie w porządkach, praniu i gotowaniu, ale przecież my też chcemy się uczyć czytać, pisać i robić takie ciekawe, skomplikowane obliczenia jak moi bracia. Przecież można pogodzić pomaganie w domu i naukę!

Codziennie przyglądałam się pobliskiej szkole i zauważyłam, że zawsze wychodzi z niej grupka roześmianych trochę starszych ode mnie dziewczynek. Zauważyłam też, że mieszkają blisko mnie, w takim domu dla dziewcząt, które z różnych powodów nie mogą wrócić do swoich rodzin. Zobaczcie na zdjęciu – one mają duży wspólny pokój, w którym śpią i się uczą.

Przerwij czytanie i pokaż uczniom zdjęcie.



Wróć do czytania listu.

Strasznie się wstydziłam i bałam, że mi odmówią, ale w końcu odważyłam się zapytać, czy mogłyby mi pożyczyć swoje książki do nauki z młodszych klas. I wyobraźcie sobie, że mi pożyczyły! A nawet zapytały dyrektora swojej szkoły, czy nie mógłby mnie także przyjąć do klasy początkującej. Dyrektor porozmawiał z moimi rodzicami i oni się w końcu zgodzili. To był dzień wielkiej radości i dumy, bo dzięki temu, że odważyłam się poprosić o to, na czym mi bardzo zależało, udało mi się rozpocząć naukę w szkole. Dzięki koleżankom poznałam również inną starszą dziewczynkę, o której muszę Wam koniecznie opowiedzieć. Pokażę Wam zdjęcia!

Przerwij czytanie i pokaż uczniom zdjęcie.



Wróć do czytania listu.

Tu przed mikrofonem w studio radiowym siedzi Kamala. Ma 15 lat. Ona to jest wyjątkowo odważna! Jest dla mnie wzorem! Miała bardzo smutne dzieciństwo: musiała żebrac na ulicy, żeby mieć co jeść, a potem jeszcze jeden pan ją oszukał i zrobił jej krzywdę. Na szczęście znaleźli się inni ludzie, którzy się nią zaopiekowali i dali jej bezpieczne schronienie. Kamala mówi, że jej przykre doświadczenie sprawiło, że teraz chce pomóc innym, tak jak jej udzielono pomocy. Powiedziała mi też, że nauczyła się walczyć o to, co jest dla niej ważne. Teraz uczy się i pracuje w radio.

” W ubiegłym roku obchodziliśmy Międzynarodowy Dzień Dziewczynek (tak, tak – jest takie święto – 11 października!). To zainspirowało Kamalę do przygotowania specjalnej audycji radiowej związanej z sytuacją dziewczynek w Nepalu. Ja i koleżanki mogłyśmy się przyglądać jej pracy – w końcu jej celem było także to, żeby i nam było lepiej! Też chciałyśmy się włączyć do działania. Najtrudniejsze ” było zadawanie pytań ludziom na ulicy – patrzyłam, jak robi to Kamala.

Przerwij czytanie i pokaż uczniom zdjęcie.



Wróć do czytania listu.

” Ona też się trochę denerwowała, zanim do kogoś podeszła, ale potem już swobodnie i spokojnie rozmawiała. A ja? Bardzo się obawiałam reakcji dorosłych, ale w końcu także przezwyciężyłam strach i zapytałam kilka osób, czy wiedzą, że jest takie święto jak Międzynarodowy Dzień Dziewczynek i dlaczego zostało ustanowione. Ludzie, których zapytałam nie wiedzieli. Byłam bardzo przejęta. Poczułam większą odwagę, bo zrozumiałam, że to jest ważne, żeby jak najwięcej osób wiedziało o tym święcie. Wy tłumaczyłam im, że chodzi o to, żeby dziewczynki i chłopcy mieli takie same prawa, np. żebyśmy razem mogli chodzić do szkoły. Chciałabym, żeby nasze rodziny cieszyły się z narodzin dziewczynek, tak samo jak cieszą się z narodzin chłopców, a nie były smutne. No przecież nikomu krzywda się nie dzieje, kiedy ja się uczę matematyki i jestem w tym coraz lepsza, a mój brat świetnie tańczy i pisze wiersze.

Wyobraźcie sobie, że zaangażowaniem i tym, że nie boję się mówić, co jest dla mnie ważne, zdobyłam uznanie moich kolegów. Widzą, że walczę o to, co dla mnie – ale i dla nich – jest ważne, choć czasem powoduje to kłopoty i nie wszyscy są zadowoleni.

I wiecie co? Jestem przekonana, że odwaga jest wielką wartością i to nie tylko ta potrzebna, żeby zdobyć najwyższą górę świata, ale właśnie ta okazywana na co dzień, żeby przyznać się do błędu, wystąpić w obronie czegoś, co jest dla nas ważne, żeby robić ważne rzeczy, nawet jak nie wszystkim się to podoba. Takiej odwagi w dalszej podróży życia Wam życzę!

”

Wasza Abhaya

LIST Z NEPALU – ROZMOWA

Zaproś uczniów do rozmowy. Możesz zapytać:

- Opowiedzcie o tym, co napisała do was w liście Abhaya?
- O jakich przykładach odwagi napisała?
- Co to dla was znaczy, że ktoś jest odważny?

Z CZEGO SKŁADA SIĘ ODWAGA? – MAPA MYŚLI

Zapytaj uczniów:

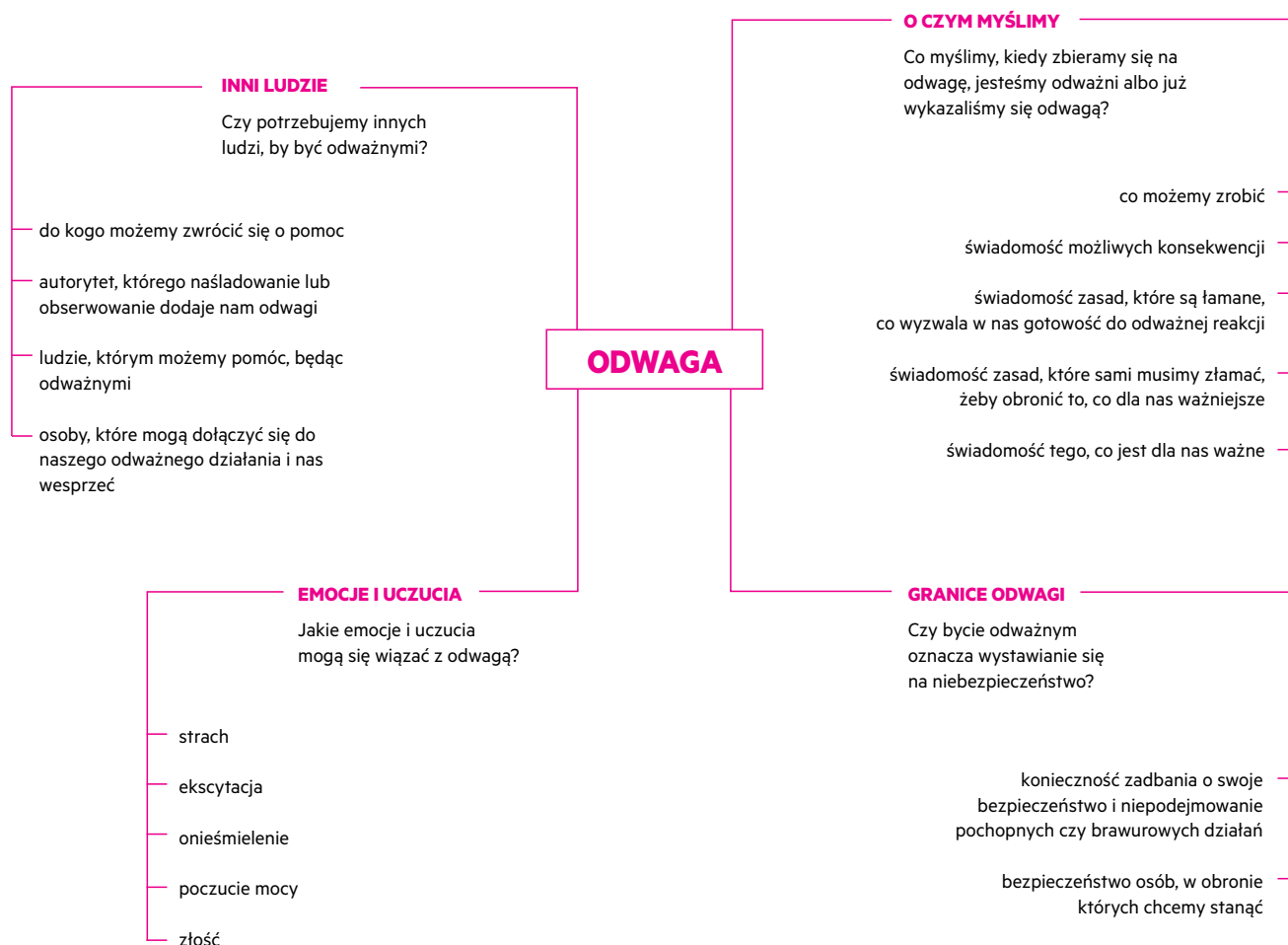
- Z czego składa się odwaga?

Poproś ich o przemyślenie odpowiedzi oraz podzielenie się z kolegami i koleżankami swoimi refleksjami.

Zapisz na środku tablicy słowo ODWAGA i narysuj cztery odgałęzienia: uczucia i emocje, świadomość, ludzie, bezpieczeństwo. Zaproś uczniów do rozmowy. Możesz też odczytywać fragmenty listu od Abhayi, aby podać przykłady łączące się z zapisanymi kategoriami, o których mówiła bohaterka z Nepalu. Zapytaj:

- Jakie emocje i uczucia mogą się wiązać z odwagą?
- Co myślimy, kiedy zbieramy się na odwagę, jesteśmy odważni albo już wykazaliśmy się odwagą?
- Czy potrzebujemy innych ludzi, by być odważnymi?
- Czy bycie odważnym oznacza wystawianie się na niebezpieczeństwo?

Przykładowe odpowiedzi na pytania:



Podsumowując zadanie, zwróć uwagę, że pokonanie strachu jest elementem składowym odwagi, a także podkreśl różnicę między odwagą a brawurą.

W JAKICH SYTUACJACH WYKAZALIŚMY SIĘ ODWAGĄ? – ROZMOWA W PARACH

Zaproś uczniów do podzielenia się w parach swoimi doświadczeniami. Niech opowiedzą koledze lub koleżance o sytuacji, w której wykazali się odwagą. Poproś, żeby odpowiedzieli na następujące pytania:

- Co pomogło ci przezwyciężyć strach?
- Co byś poradził koleżance lub koledze, gdyby znaleźli się w takiej sytuacji, aby zdobyli się na odwagę?

Możesz w następujący sposób wprowadzić uczniów do rozmowy:

- Przypomnijcie sobie sytuację, kiedy czuliście się niepewnie, ale wam na czymś bardzo zależało i w końcu przezwyciężyliście niepewność, strach, onieśmienie. Może to była wizyta u lekarza i szczepienie, a może wystąpienie w przedstawieniu. Przypomnijcie sobie, jak poradziliście sobie w tej sytuacji, sami, może zwróciliście się do kogoś o pomoc, choć bardzo obawialiście się, że odmówi.

Kiedy uczniowie skończą rozmowy w parach, zaproponuj, by chętni podzielili się swoimi historiami z klasą.

Jesteśmy odważni wtedy, gdy:

- boimy zgłosić się do odpowiedzi, ale przezwyciężamy nasze obawy i podnosimy rękę;
- wyrażamy własne zdanie, szczególnie kiedy jest odmienne od opinii innych;
- prosimy kogoś o pomoc, gdy nie radzimy sobie sami;
- po raz kolejny podejmujemy próbę, by zrobić coś, co nam dotąd nie wychodziło;
- zaczynamy robić coś nowego, czego jeszcze nigdy nie robiliśmy;
- przepraszamy kogoś za przykrość, którą mu wyrządziliśmy;
- przeciwstawiamy się, kiedy ktoś nas przezywa lub wyśmiewa;
- przeciwstawiamy się, kiedy ktoś robi coś złego;
- odmawiamy, kiedy ktoś nas namawia, żebyśmy zrobili coś, czego nie chcemy zrobić;
- występujemy w przedstawieniu;
- mówimy komuś prawdę, choć nie jest ona przyjemna dla nas lub innej osoby;
- mówimy innym, co nas niepokoi, martwi;
- ubieramy się w to, co tylko nam się podoba;
- przyznajemy się do winy lub błędu;
- stajemy w czyjejs obronie;
- patrzymy w oczy naszemu rozmówcy.

Podsumuj zadanie.

Uwaga: Dokonując podsumowania, zadbaj o na bezpieczeństwo emocjonalne uczniów. Niektórzy nie wykazują się odwagą, ponieważ są za nią karani (np. za przyznanie się do winy), inni chcąc zwrócić na siebie uwagę, zachowują się brawurowo i prowokująco. Dopasuj więc powyższą listę do uczniów w Twojej klasie, zgodnie ze swoją wiedzą o ich trudnościach oraz sposobach odreagowywania problemów.

| CZYM JEST ODWAGA? – TWORZENIE DEFINICJI

Poproś uczniów, aby wykorzystując to, co ustalili w trakcie zajęć, własnymi słowami opowiedzieli, czym jest odwaga. Po ustaleniu klasowej definicji, zapisz ją na osobnej kartce i przyczep obok karteczek z poprzednich zajęć.

| WSZYSCY ZASŁUGUJEMY NA WYRÓŻNIENIE ZA ODWAGĘ – WYKONANIE MEDALI

Wyraż przekonanie, że każdy z uczniów kiedyś wykazał się odwagą. Więc może przygotować dla siebie medal za odwagę. Rozdaj im [szablony](#) i zachęć do ozdobienia medali.

*Jeśli chcesz rozwinąć to zadanie, pozwól uczniom na wybranie większej liczby szablonów i przygotowanie medali za różne przejawy odwagi. Mogą także nie korzystać z szablonów, tylko inspirując się nimi, wykonać medale ze wstążek i kolorowych kartonów.

I „TO BYŁO NAPRAWDĘ ODWAŻNE!” – RYSOWANIE KOMIKSU

Zachęć uczniów, aby przez chwilę zastanowili się, jakie odważne zachowanie zaobserwowali u innych ludzi w telewizji, w autobusie, na ulicy. Rozdaj [szablony komiksu](#) i poproś, aby narysowali komiks pod tytułem „To było naprawdę odważne!”. Jeśli uczniowie jeszcze nie potrafią pisać, zaproponuj, żeby wymyślili treść, a następnie wpisz ją w dymki komiksu pod ich dyktando.

Zachęć uczniów do tego, aby porozmawiali w parach o tym, co przedstawili w swoich komiksach.

I CO ZABIERAMY Z DZISIEJSZEJ PODRÓŻY? – PODSUMOWANIE ZAJĘĆ

Podsumowując zajęcia, nawiąż do listu Abhayi i powiedz, że odwaga to wartość, która jest bardzo przydatna w życiu, bo pomaga osiągnąć wyznaczone cele.

Uczniowie wklejają do swoich teczek-walizek medale za odwagę oraz składają komiks na cztery i przyklejają jedną z części kartki do środka teczek. Na ćwiartce, którą widać, zapisują tytuł „To było naprawdę odważne!”. Jeśli jeszcze nie potrafią pisać, wyręcz ich w tym zadaniu.

I PO ZAJĘCIACH – INFORMACJA DLA RODZICÓW I OPIEKUNÓW



Po zakończeniu zajęć przekaz rodzicom lub opiekunom dzieci przygotowaną specjalnie dla nich informację, która umożliwi im kontynuację pracy, którą dzisiaj wykonałaś/wykonałeś z grupą. Znajdziesz ją [tutaj](#).